

Раджабов Діловар, Таджикистан
В.І. Луценко, науковий керівник
ДВНЗ «Національний гірничий університет», Дніпро

Рослинний і тваринний світ Таджикистану. Природа Таджикистану

Гірський рельєф і різноманітність клімату визначають багатство і своєрідність форм рослинного світу Таджикистану. Тут є "представники" півночі і півдня, заходу і сходу. Серед рослин поряд з місцевими видами – саксаулом, фісташкою, арчою, полинями і солянками – зустрічаються середземноморські рослини – понтійський глід, волоський горіх, інжир, платан.

Таджикистан – один із центрів початкового поширення таких культурних злаків, як жито, пшениця. У горах і долинах налічується понад 5 тис. видів рослин. Особливістю флори є перевага трав, напівчагарників, чагарників степів, пустель і високогір'їв. Є тут і ліси, але вони займають лише 4% території республіки. Деревна рослинність не утворює в горах Таджикистану суцільних масивів. Рослини Таджикистану добре пристосувалися до пустельних та гірських умов існування і розселяються по "висотних поверхах". Листя деяких пустельних рослин дрібні, з голками, сприяють меншому випаровуванню, коріння довгі, розгалужені дозволяють діставати воду з глибоких шарів землі. Рослини районів, що відрізняються великою сухістю і суворістю клімату, мають подушкоподібну форму. Вона допомагає їм зберігати вологу і тепло.

Тваринний світ Таджикистану різноманітний. Тварини, що мешкають тут, пристосувалися до особливостей рельєфу та клімату. Тут водяться представники типових північних тварин – це бурий ведмідь, заєць, борсук, горностай, ховрах, сибірський козерог. Багато середньоазіатських і індо-тибетських видів – це азіатський леопард, гімалайський улар, тибетський вовк. З індійських видів тварин тут зустрічаються дикобраз, ластівка, іволга, з афганських видів – муфлон, шпак-майна, кобра, варан, москити, терміти. Природні умови сприяють розвитку ссавців: хижаків, копитних (70 видів) і плазунів (46 видів). Дуже багато різних комах (понад 10 тис. видів), понад 350 видів птахів. Відмінна риса Таджикистану – порівняльна бідність іхтіофауни (близько 40 видів), що пояснюється відносною молодістю річок і озер. Деякі тварини, а саме: кабан, заєць, лисиця, борсук, гірська куріпка, індійська качка мають промислове значення. Нерегульований промисел призвів до різкого скорочення чисельності багатьох тварин. Леопард, сніжний барс (ірбіс), джейран, винторогий козел (мархур) тепер зустрічаються дуже рідко. Щоб зберегти цінних і рідкісних звірів, в республіці на них заборонено полювання і створені заповідники. Великі роботи ведуться по збагачення тваринного світу. У Таджикистані акліматизований хутровий звір нутрія. Іхтіологи розводять в заплавах озер форелевого окуня, а в гірських річках – місцеві види форелі.